EVALVACIJA PRENOVLJENIH ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV
Evropska priporočila

Marinka Drobnič Košorok
Univerza v Ljubljani
Veterinarska fakulteta

ZAKAJ?

- Konkurenčnost
- Zaupanje uporabnikov

STANJE V EVROPI KONEC STOLETJA

- Nekonkurenčno gospodarstvo (ZDA, Japonska)
- Naraščanje števila visokošolskih inštitucij
- Zmanjševanje števila študentov

EAEVE
(**European Association of Establishment of Veterinary Education**)

- Ustanovljena 1988
- Eksterne evalvacije od 1992
- 1998 prva eksterna evalvacija VF UL
- ECOVE (European Committee on Veterinary Training) član ENQA

ZAKAJ?

- Mednarodno zaupanje v delo veterinarjev (preprečevanje širjenja kužnih bolezni, zagotavljanje varne hrane)
- Zagotoviti dogovorjene standarde (2005/36/EC)
- Priznavanje izobrazbe

Evalvirane EU VF 1992-2009

- 42 evalviranih in odobrenih (Ljubljana 1998)
- 3 pogojno odobrene
- 18 evalviranih ne odobrenih (>2 pomanjkljivosti)
- 21 prijavljenih za evalvacijo
- 13 še neprijavljenih

www.eaeve.org

Zakaj skrb za kakovost?

- Da bi zagotovili zaupanje med inštitucijami in uporabniki
- Relevantnost na trgu delovne sile (potrebe na trgu - različni programi, LLL)
- Omogočili mobilnost (ECTS, priloga diplomi, okvir poklicnih kvalifikacij, "evropska izkušnja")
- Kompatibilnost kvalifikacij na dodiplomski in diplomski ravni
- Privlačnost za ne EU študente in uporabnike (transparentne diplome, QA, uporaba svetovnih jezikov, ustrezen marketing, podpora tujim študentom)

Osnovni pogoj za zaupanje, relevantnost, mobilnost, kompatibilnost in privlačnost je **kakovost**.

What quality assurance means in the University of Manchester (Dr. Keith Eliot, QA manager UM)

We see quality assurance as a means of:

- Specifying what we intend to do and how we'll do it
- Doing what we specify
- Reflecting on what we've done and how we've done it
- Identifying and implementing any improvements that can be made

We therefore see quality assurance as a **cycle** of planing, design, implementation, monitoring, evaluation and enhancement.

University responsibilities for quality

The University:

- defines a quality framework for Faculties to work within;
- ensures that the quality framework meets the requirements of the Quality Assurance Agency;
- ensures that the framework allows flexibility but safeguards consistency in academic standards and the quality of the student experience;
- monitors the Faculties' operation of the quality framework.

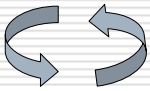
Faculty responsibilities for quality

The Faculties:

- operate the quality framework;
- develop their own structures to manage the operation of the framework;
- report to the University on the operation of the quality framework and contribute to the ongoing development of the framework.

KAKO V LJUBLJANI ?

NAČRTUJ – IZVEDI – PREVERI - UKREPAJ

NACIONALNI OKVIR QA

- Zakon o visokem šolstvu (2004, 2006, 2008)
- Merila za akreditacijo….(Svet za VŠ 2004)
- Merila za spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje…(NKK VŠ 2004)
- Merila …..ECTS, habilitacijo, …..

ESG: STANDARDI IN SMERNICE ZA ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI V EVROPSKEM VISOKOŠOLSKEM PROSTORU (2005)

Osnovna načela

- Odgovornost izvajalcev za kakovost programov in izvajanje le-teh
- Zaščititi interes družbe da se ohranja in izboljšuje kakovost in zagotavlja ustrezen standard programov
- Ustrezna strukturna organizacija HEI
- Transparentnost in strokovnost pri QA
- Spodbujati kulturo kakovosti
- Dokazljiva odgovornost HEI tudi na področju gospodarjenja z javnimi in zasebnimi sredstvi
- Sposobnost prikazati svojo kakovost (kazalci)
- Dopuščati inovativnost

ESG

- **1. del: Evropski standardi in smernice za notranje zagotavljanje kakovosti v visokošolskih ustanovah**
  - **ČLANICE, UL**
- **2. del: Evropski standardi za zunanje zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu**
  - **UL**
- **3. del: Evropski standardi za agencije za zunanje zagotavljanje kakovosti**
  - **SLO, EU**

1. del: Evropski standardi in smernice za notranje zagotavljanje kakovosti v visokošolskih ustanovah

V standardih je zajeta:

1. Politika in postopki zagotavljanja kakovosti
2. Potrjevanje, spremljanje in občasno ocenjevanje študijskih programov
3. Preverjanje in ocenjevanje študentov
4. Zagotavljanje kakovosti pedagoškega osebja
5. Razmere za študij in pomoč študentom
6. Informacijski sistemi
7. Obveščanje javnosti

UNIVERZA V LJUBLJANI 2009

Pregled skladnosti z EGS na članicah

1. Akademija za glasbo
2. Ekonomska fakulteta
3. Fakulteta za arhitekturo
4. Fakulteta za družbene vede
5. Fakulteta za Elektrotehniko
6. Fakulteta za gradbeništvo in geodizijo
7. Fakulteta za matematiko in fiziko
8. Fakulteta za računalništvo in informatiko
9. Fakulteta za socialno delo
10. Fakulteta za upravo
11. Medicinska fakulteta
12. Pedagoška fakulteta
13. Pravna fakulteta
14. Veterinarska fakulteta
15. Visoka šola za zdravstvo
16. Teološka fakulteta

UNIVERZA V LJUBLJANI 2009

Pregled skladnosti z EGS na članicah 2

Obstajajo **elementi sistema kakovosti**
(Pravila o sistemu spremljanja in zagotavljanja kakovosti)

- opredeljene odgovornosti in zadolžitve
- letno načrtovanje in poročanje,
- kazalci kakovosti
- samoevalvacije, zunanje evalvalvacije,akreditacije,
- habilitacije,
- študentske ankete
- vpisni postopek, tutorski sistem, karierni center
- knjižnično informacijski sistem,

UNIVERZA V LJUBLJANI 2009

Pregled skladnosti z EGS na članicah 3

Postopki niso izdelani, se ne izvajajo dosledno

- spremljanje izvajanja in posodabljanja učnih programov
- spremljanje doseganja učnih ciljev
- spremljanje za stroko specifičnih kazalcev
- spremljanje diplomantov,
- zagotovljanje in spremljanje kakovosti dela strokovnih služb
- načrtovanje in izvedba korektivnih ukrepov
- slaba koordinacija med organi vodenja in organi, ki se ukvarjajo z zagotavljanjem kakovosti
- KULTURA KAKOVOSTI

UNIVERZA V LJUBLJANI 2009

Pregled skladnosti z EGS na članicah 4

- Niso (dosledno)oblikovane zaključene zanke:
  - Načrtovanje
  - Izvedba
  - Dokumentiranje vseh procesov
  - Evalvacija
  - Ukrepanje (opredelitev odgovornosti, zadolžitev)
  - Preverjanje izvedenih ukrepov

UNIVERZA V LJUBLJANI 2009

Priporočila potrebnih ukrepov

- Organizirati formalno službo za kakovost na UL
  - Vzdržuje notranji sistem za zagotavljanje kakovosti na UL (postopki, dokumenti, evidence, izobraževanje)
  - Notranje presoje (redne, izredne, periodične)
  - Sodelovanje pri zunanjih presojah (akreditirana agencija)
  - Neposredna povezanost z vodstvom univerze
- Na članicah
  - Določiti (zapisati) postopke za spremljanje vseh procesov na članicah (dokumentiranje izvajanja)
  - Določiti postopke za sprejemanje korektivnih ukrepov (dokumentiranje izvajanja)
  - Opredeliti odgovornost za sprejemanje in izvedbo ukrepov
  - Sodelovanje vodstva fakultete in KZK

HVALA ZA POZORNOST!

1.1. Politika in postopki zagotavljanja kakovosti

Standard

- Institucije naj imajo načelno usmeritev in temu ustrezne postopke za zagotavljanje kakovosti in standardov svojih programov in diplom. Pri svojem delovanju naj se jasno zavzemajo za razvoj kulture, ki priznava pomen kakovosti in zagotavljanja kakovosti. Zato ustanove razvijajo in uveljavljajo strategijo za stalno krepitev kakovosti.
- Strategija, politika in postopki so formalno sprejeti in javno objavljeni. Vključujejo tudi opredelitev vloge študentov in drugih sodelujočih.

Izjava o usmeritvi naj vsebuje:

- • odnos med poučevanjem in raziskovanjem na instituciji;
- • strategijo institucije glede kakovosti in standardov;
- • organizacijo sistema zagotavljanja kakovosti;
- • odgovornost oddelkov, šol, fakultet in drugih organizacijskih enot in posameznikov glede zagotavljanja kakovosti;
- • vključevanje študentov v zagotavljanje kakovosti;
- • načine, na katere se kakovost uresničuje, spremlja in popravlja.

1.2. Potrjevanje, spremljanje in redno ocenjevanje študijskih programov in diplom

Standard:

- Ustanove naj imajo formalne mehanizme za potrjevanje, redno ocenjevanje in spremljanje programov in diplom.

Zagotavljanje kakovosti programov študija in diplom naj vključuje

- oblikovanje in objavo eksplicitnih učnih učinkov, ki se nameravajo doseči;
- pozorno načrtovanje strukture in vsebine učnega načrta in programa;
- posebne potrebe različnih načinov izvajanja (npr. redni in izredni študij, študij na daljavo, e-učenje) in vrst programov (npr. univerzitetnih, poklicnih, strokovnih);
- dostopnost ustreznih razmer za študij;
- formalni postopki za potrjevanje programov s strani organov, ki niso vključeni v izvajanje teh programov;
- spremljanje napredovanja in dosežkov študentov;
- redno občasno ocenjevanje programov (tudi z zunanjimi člani ocenjevalne skupine);
- redno zbiranje povratnih informacij od delodajalcev, predstavnikov trga dela in drugih ustreznih organizacij;
- sodelovanje študentov v aktivnostih za zagotavljanje kakovosti.

1.3 Preverjanje in ocenjevanje študentov

- *Standard:*
- Študente se preverja in ocenjuje po kriterijih, pravilih in postopkih, ki so objavljeni in dosledno uporabljeni.

Pričakujemo, da za postopke ocenjevanja študentov velja naslednje (1):

- oblikovani naj bodo tako, da merijo dosežke načrtovanih učnih izidov in drugih ciljev programa;
- primerni naj bodo glede na namen, bodisi za začetno, sprotno ali končno oceno;
- imajo naj jasna in objavljena merila ocenjevanja;
- izvajajo naj jih ljudje, ki razumejo vlogo ocenjevanja pri postopnem pridobivanju znanj in spretnosti študentov, ki so povezani z njihovo nameravano kvalifikacijo;
- če je le mogoče, naj ne bodo odvisni od presoje enega samega ocenjevalca;
- upoštevajo naj vse mogoče posledice predpisov pri preizkušanju znanja;

Pričakujemo, da za postopke ocenjevanja študentov velja naslednje (2):

- imajo naj jasna pravila za študentovo odsotnost, bolezen ali druge okoliščine, ki ga ovirajo;
- zagotavljajo naj, da se ocenjevanje izvaja tajno in v skladu z postopki, ki jih določa institucija;
- podvrženi naj bodo upravnemu preverjanju z namenom zagotavljanja natančnosti postopkov.
- Poleg tega morajo biti študenti jasno obveščeni o strategiji ocenjevanja, ki se uporablja za njihov program, o izpitih ali drugih metodah preverjanja, ki jih bodo opravljali, o tem, kaj se od njih pričakuje in o kriterijih, ki se bodo uporabljali pri ocenjevanju njihovih dosežkov.

1.4 Zagotavljanje kakovosti pedagoškega osebja

- *Standard:*
- Inštitucije imajo načine za zagotavljanje, da je osebje, ki dela s študenti, kvalificirano in usposobljeno za to delo. Ti načini so dostopni zunanjim ocenjevalcem in komentirani v poročilih.

Smernice:

- Pomembno je, da imajo ti, ki poučujejo, obširno znanje in razumevanje predmeta, ki ga poučujejo,
- potrebno znanje in izkušnje za prenos svojega znanja in razumevanje za študente v več učiteljskih kontekstih,
- da so jim na voljo povratne informacije o izvajanju dela.
- da postopki za zaposlovanje in imenovanje njihovega kadra vključujejo način zagotavljanja, vsaj minimalne potrebne stopnje usposobljenosti.
- Učno osebje naj dobi priložnost za razvoj in širjenje učne usposobljenosti ter spodbudo za to, da ceni svoje sposobnosti.
- Institucije naj slabšim učiteljem omogočijo, da izboljšajo svoje znanje do sprejemljive ravni, na voljo pa naj imajo tudi načine njihove razrešitve, če so še naprej dokazljivo neuspešni.

1.5 Razmere za študij in pomoč študentom

- *Standard:*
- Inštitucije zagotavljajo, da so razmere za študij, ki podpirajo učenje študentov, ustrezne in primerne v vseh programih.

Smernice:

- Poleg učiteljev se študenti zanašajo na številne vire, ki so jim v pomoč pri učenju. Ti segajo od fizičnih sredstev, kot so knjižnice ali računalniška oprema, do človeške pomoči v obliki lektorjev, konzultantov in drugih svetovalcev. Učni viri in drugi podporni mehanizmi naj bodo študentom zlahka dostopni, zasnovani glede na njihove potrebe in odprti za povratne informacije od tistih, ki uporabljajo ponujene storitve. Institucije naj rutinsko spremljajo, preverjajo in izboljšujejo učinkovitost podpornih storitev, ki so na voljo njihovim študentom.

1.6 Informacijski sistemi

- *Standard:*
- Inštitucije zagotavljajo zbiranje, analizo in uporabo podatkov, ki so potrebni za učinkovito upravljanje študijskih programov in ostalih dejavnosti.

Smernice:

- Samopoznavanje institucij je izhodišče uspešnega zagotavljanja kakovosti. Pomembno je, da imajo institucije način za zbiranje in analizo informacij o lastnih dejavnostih.
- S kakovostjo povezani informacijski sistemi naj bi zajemali vsaj naslednje:
  - stopnjo napredka in uspeha študentov;
  - zaposljivost diplomantov;
  - zadovoljstvo študentov s programi;
  - učinkovitost učiteljev;
  - profil študentske populacije;
  - razpoložljiva učna sredstva in njihove stroške;
- lastne ključne kazalce uspešnosti v instituciji.
- Pomembno je tudi to, da se institucije primerjajo z drugimi podobnimi organizacijami znotraj in izven EHEA. To jim omogoča, da razširijo obseg samopoznavanja in pridejo do mogočih načinov za izboljšanje lastnih delovnih rezultatov.

1.7 Obveščanje javnosti

- *Standard:*
- Institucije naj redno objavljajo najnovejše, nepristranske in objektivne kvantitativne ter kvalitativne informacije o študijskih programih, ki jih izvajajo.

Smernice:

- Visokošolske institucije so pri izpolnjevanju svoje javne vloge zadolžene za to, da
  - dajejo informacije o programih, ki jih izvajajo, njihovih načrtovanih učnih učinkih,
  - kvalifikacijah, ki jih podeljujejo,
  - postopkih poučevanja, učenja in ocenjevanja,
  - ter učnih možnostih, ki so na voljo njihovim študentom.
  - Objavljene informacije lahko vključujejo tudi stališča in zaposlitvene cilje preteklih študentov in profil trenutne študentske populacije. Te informacije naj bodo natančne, nepristranske, objektivne in zlahka dostopne, ne sme pa se jih uporabljati zgolj kot priložnost za trženje. Institucija naj potrdi, da izpolnjuje lastna pričakovanja glede nepristranskosti in objektivnosti.